

Konflikt između Rusije i Kine. Kitajska vlada predala je parlamentima stranih država cirkular, u kojem protestira protiv novoj ruskoj noti o pravima na gradove u predjelima mandžurske željeznice, te se vidi, da je to kršenje ports-mouthskog ugovora i hərbinskog rusko-kineškog ugovora, u kojima je određena kompetencija odnosnih oblasti u željezničkim predjelima.

Poljaci i Slaveni.

Dosadašnja politika Poljaka dobro je poznata. Karakteristika te politike bila je nacionalni egoizam i podupiranje svih dosadnjih njemačkih vlada. No opozicijom u klubu zabljenja je ta politika, a to je Njemece u nemalu nepriliku stavilo.

Događaji zadnjih mjeseci u „Kolu poljskom“ bili su vrlo živi. Živahniji, nego se ju u javnosti znalo. To je ujedno dokaz, kako su Niemcima, koji su preko „Polnische Korrespondenz“ imali izvješćivanje u svojim rukama, događaji neugodni, što bi ujedno moglo Poljaci pokazati pravu taktiku i politički smjer. Sad istom javljaju poljski listovi o znamenitoj sjednici od 24. studenoga, koju su Niemci i njima prijatelji krugovi svepoljski, znali da prešute.

U toj sjednici zauzimali su se pojedini govornici s takovim žarom i argumentima za Slavenstvo i zajedničke slavenske interese, da bi to moglo u svoj javnosti slavenskoj pobuditi pozornost. Da su Niemci imali dovoljno razloga, da prešute te govore posvema se jasno vidi iz pojedinih govora, koje donosi krakovačka „Nowa Reforma“. Zastupnik Sednawski rekao je na toj sjednici:

„Borba između Niemaca i Slavena stara je, koliko je svijet star. Za vrijeme aneksije Bosne pisao je jedan izmedju njemačkih listova, da je došao čas, da se sa Slavenima obračuna. To je provokacija, a ta provokacija nije naperepa samo protiv Čeha i Slovenaca, nego i protiv nas u Galiciji. Mi pristajemo poljske pučke stranke ne čemo se boriti protiv Niemaca, ali još manje protiv Slavena. Značajno je za prepotenciju Niemaca, da za se zahtijevaju četiri mandata na državnom galkičkom saboru. Uzdrži sadašnje razmjere u parlamentu više nije moguće. Glavna krivnja leži na vladu, koja nije do sad ni najmanje svoje pokazala, da u parlament uvede red. Za to treba odlučno istupiti protiv sadašnje vlade, jer je jasno, da daljnja pogodjanja s njom ne će imati nikakova uspjeha.“

Zastupnik Londzin rekao je medju ostalim: Sadašnji je sistem neprijatelj Slavena. Nikad nisu Niemci bili tako nasilni kao sad. Dokaz za to u događaji u Sleskoj. Vlada mjeri s drugim mjerilom Niemcima, a s drugim Poljacima. Poljskim paralelkama na učiteljskim školama u Sleskoj nije dozvoljeno izdavati izvješća na poljskom jeziku, a Niemci mogu, kako hoće. Nadzornik za pojske škole jest Niemac, a kod sudova zavlađao je puni sistem germanizacije. Vlada je samo egzekutivni organ ministra Schreiera i Volkstara. Okružni glavari, članovi „Schulvereina“ progone Poljake, a na željeznicama se širi germanizacija sa svim sredstvima. Uvidjevši sve to mi ne smijemo glasovati za provizorni proračun.

Najodlučnije istupio je zastupnik Stapsinski. „Česi i Slovenci naše su predstaje protiv Niemaca i te predstaje moramo braniti sa svom snagom. Pitanje jugoslavensko jest, da tako kažem, pitanje poljsko, jer ako se njemačko gospodstvo proširi do mora — onda smo mi propali. Niemce treba na svakom koraku suzbijati. Rusija nam nije sklona, ali nas ne može uništiti, no Niemci imaju dosta sile za to. Svoje interese moramo prosudjivati ne po austrijskom, već po poljskom mjerilu. Vlada se od svojega postanka borila zajedno s Niemcima protiv „Slavenske Jednote“. To je protuslavenska vlada, koja djeluje pod njemačkim pokroviteljstvom. Ne samo Schreiner i Hoehenburger, već i ministar Weisskirchner propaguje formalnu vojnu na Slavenstvo. Sadašnje ministarstvo vlada u duhu pruskog i pangermanskog, za to ga treba odstraniti, jer to je u interesu ne samo obće slavenskog, nego i u interesu Poljskom.“

I tako se nakon ovih karakterističnih izvaja izjavila većina poljskoga kluba za promjenu taktike.

Balkanski savez.

Ovo ime počelo je da silno straši Magjare, a koliko se straše vidi se iz ovog članka, koji je izišao u jednom od glavnih njihovih polit. listova:

Čini se, da ćemo i mi i Austrija gorko osjetiti aneksiju, i da ćemo naročito mi Magjari poradi

Povjesne crtice iz hrvatske prošlosti Šibenika.

10. Ugarsko-hrvatski kralj Stjepan III. (V.) podjeljuje Šibeniku gradsko pravo.

Usljed ratovanja između izločnoga cara Emanuela i ugarsko-hrvatskoga kralja Stjepana III. (V.) suvremeni bizantinski povjesničar Cinnamus piše ovo:

„God. 1166. stiže caru Emanuelu kobna vijest, da je Stjepan osvojio Zemun. Koncem lipnja bijaše car već u Sredu. Tu osnova kako će ne samo uzeti Srijem, nego kako će ujedno osvojiti sve zemlje i oblasti, što no su nekad spadale na hrvatsku državu. Hrvatska, Dalmacija pa i Bosna neka se vrate pod vrhovnu vlast bizantinskoga carstva, kako su još nekad bile. U to ime razdieli Emanuel svoje čete u

velike politike Austrije takovu cieniu platiti, kako ju Bosna i Hercegovina nikada ne bi zaslužila, da se te dvie države bez ikakvog daljnje troška i tereta jednostavno pripoje Ugarskoj. Ne računajući 55 milijuna plaćenih Turskoj i do 100 milijuna doseghih troškova radi aneksije, po svoj će se prilici u skoroj budućnosti ustrojiti balkanski savez, koji će za uvijek uništiti one nade, da Ugarska na Balkanu stee takov politički i gospodarski utjecaj, kakov bi joj za njezin razvoj bio toli potreban.

Svojevremeno činilo se, da je Aehrental vrlo zgodno odabrao vrijeme za aneksiju, da je postigao veliki uspjeh i iznio sjajnu pobjedu protiv aneksiji protivne ruske diplomacije. Polako međutim izbio je na površinu, da je to bio tek časoviti prividni uspjeh, i da je okolina ministara vanjskih posala počinita više nesmotrenosti, i da se naročito sam Aehrental u mnogom preračunao.

Istina, da prigodom aneksije Rusi nisu dali svojim rječima oduška puškom, ali upravo zato napuniše se tolikom mržnjom i osvetom protiv nas, koja će prije ili kasnije objesiti nam na vrat ruski rat, i to možda upravo onda, kad bi mir bio najpotrebniji. Neoprostiva nesmotrenost bila je od austrijskih političara i štampe, da se je posle usutkanog uzbuđenja Evrope radi aneksije ponovno dražilo rusko javno mnjenje time, da veliki dio odgovornosti za aneksiju nosi Izvolzki, koji da ju ministru vanjskih posala upravo preporučio. Kako je poznato, išlo je su „Novom Vremju“ na javu pod pritiskom bezrazložno uzbuđenog ruskog javnog mnjenja, da je sve to bila prazna kleveta. Aehrental morao je već u početku dokrajčiti tu klevetu, da i onako orgočenog druga ne ogorči još više. I sad su naravno Rusi biesni na Austriju.

No nagora posljedica u zlo vrijeme započete i ne na najspretniji način dovršene aneksije je ta, što osvete željni Rusi izvanredno pobunise protiv nas Balkan, čiji narodi spremaju se uz moralnu, materijalnu, i u danom slučaju i oružanu pomoć Rusije na politički i gospodarski savez, ne samo za to, da spriječe daljnje naše politički i gospodarsko utjecanje, već da nas s Balkana posvema istisnu.

Načelo balkanskog saveza naglasilo je „Novoje Vremja“ 5. novembra i prema u Zagrebu izlazećem „Obzoru“ postalo je to načelo tekom jednog mjeseca tako popularno, da je danas lozinkom svih balkanskih političkih krugova. Isto se tako prema vijestima „Obzora“ oživotovao dosad nepoznatog sadržaja bugarsko-srbski sporazum, kojemu je jedna od glavnih točaka bugarsko-srpska carska unija, a u najbliže vrijeme očekuju se i tiesniji savez između tih dviju država.

Svrha balkanskog saveza bila je, da s jedne strane sve balkanske slavenske narode sjedini s ciljem osiguranja i zajedničkog rada u budućnosti, a kasnije da se ustrojii veliko jugoslavensko carstvo, s druge strane, da podpuno uništi na Balkanu sadašnji utjecaj trojnog saveza, istisne obrt, uništi trgovinu i onemogućii svako daljnje rasprostranjivanje. Članovi balkanskog saveza bili bi momentalno Bugarska, Srbska i Crnogora. Kasnije bi se priključila i Rumunjska. Medju to bila izšla iz trojnog saveza Italija. Tako oslabljena Njemačka, Austriju i Ugarsku spomenuti bi balkanski savez istisnuo s Balkana, razkormadio bi Austriju i Ugarsku, Rumunjska izišla iz iz balkanskog saveza, Rusija bi zauzela Carigrad, Rumunjska s dijelovima magarskih Rumanja postala bi sjedinjenom Rumunjskom, a konačno bi se svi jugoslaveni sjednili u veliko jugoslavensko carstvo.

Imade u tome doista vrlo mnogo slavenskog uobraženja, imade dapače i utopija, no činjenica jest, da Rusi snažno rade za balkanski savez, da je bugarski kralj u kratko vrijeme dva puta bio u Srbiji, o čem službeno nitko ništa ne zna. Zašto? O uzvraćaju posjeta tu se ne može govoriti, a nitko ne zna ništa o tome, da bi kralja Ferdinanda vodilo kralju Petru prijateljstvo.

Naprotiv od najodlučnijeg apostoła balkanskog saveza, od „Novoga Vremena“, znamo, da su Rusi za osnivača balkanskog saveza odabrali upravo kralja Ferdinanda, a jezgrom toga Bugarsku. Nije ni to bezrazložno, da se bugarskom priestolnom govoru upravo napadno topla ističu dobri odnošaji između Turske i Srbije i da su u bugarskom saboru juo laskave i ljubezive riječi upravljene na adresu Srba i Turaka iz ustuju ministra trgovine. Moćnjeg ambicioznog, boljeg i vrstnijeg vladara od kralja Ferdinanda; za život sposobnog, uredjenog i razvijenog države od Bugarske na Balkanu nema. Valja još popularizirati bugarskog kralja, da uzgome osnovati balkanski savez.“

Dopisi.

Split, 6/12 1909.

(Akademija dorasta Hrv. Sokola.) Na 4. o. mj. priredio je „dorast“ našeg Sokola

dvie vojske, jednu povede sam put Srijema, a drugu povjeri Ivanu Duki, da s njom osvaja Bosnu, Hrvatsku, Dalmaciju i Duklju.

Ivan Dukas sretno obavii, što mu bijaše car povjerio. Iz Sredca prodje kroz Srbiju u Bosnu, a zatim upade u Hrvatsku i Dalmaciju. Tu mu se slabo opirao ban Ompudin, pošto su kraljevske čete pošle da brane Srijem od Emanuela.

Grad Zadar nemogaše Ivan Dukas zauzeti, jer su ga branili mletčani, ali zato predo bi susjedne hrvatske gradove, poimeence, broj ih Cinnamus ovako: Trogir, Šibenik, Spljet, plemo Kačića, tvrdi grad Klis, Skradin, Ostrvicu i Solin“.

Poslie toga Dukas bio je se povratio u Carigrad, a na upravi Hrvatske i Dalmacije ostavi Nicefora Halufa, koji se nastani u Spljetu. Nego nastaje ovdje važno povjestno pi-

uspjelu akademiju s plesom. Prva točka: vježbe na spravama, izvedena je točno i savršeno. Vježbalo je 40 vježbača u pet odjela; sve mladost od 14 do 19—20 godina. Druga točka: vježbe pomladka na spravama bila je od osobite atrakcije. Vježbalo je 30 vježbača u tri odjela; djeca od 6 do 14 godina. Neki su od ovih mališa već pravi i podpunii sokolovi, koji su već danas na diku svoga Sokola. Treća točka: vježbe prednjačkog odjela „dorasta“ (šest vježbača), bila je od osobite važnosti, jer su tu mladi ljudi od dorasta, poslavši najbolje svoje sile, upravo zantei publiku. Čestitati im bilo bi malo, jer obće je mnjenje, da prednjači dorasta malo zaostaju za gotovim već vježbačima. Četvrta se točka: piramide i skupine, morala i opetovati, takovo je bilo zanimanje.

Ples je uspio i preko očekivanja, prem se je nadaći i većem odazivu drugi put.

Učitelj Gradačćak i brat Sehić, koji su sav trud uložili, da vježbače sokolski izobrazu, zaslužuju svaku hvalu.

Radovali se u prvom redu s toga, što će se ovih 40 mladih ljudi danas sutra raštrkati diljem Dalmacije i tim će sigurno novi duh, duh rada i sokolske sviesti, ući u naše zamrlje pokrajinske sokolane.

Sokolaš.

Sinj, 7. prosinca.

Pa da se ne presenetiš! Znali smo ja naknadne obć. izbore pri koncu srpnja. Neko podnio 3. kolovoza utok proti izboru trojice viećnika i izričito na temelju §. 32. O. I. P., upravo ga baš na samo poglavarstvo; a moj ti upravitelj 14. kolovoza s utokom, na temelju tobož §. 33, na namjesništvo za mješovito povjerenstvo. Ovo uči i proučavaj za puna tri mjeseca i napokon 19. studenoga sjetilo se i „obnašlo, da se radi nenadležnosti ne upusti u prosudjivanje temeljitosti tužbe, pošto je za takvo prosudjivanje ustanovljen naročiti postupak i tiek molba na temelju propisa zadnje stavke §. 32. O. I. P.“

Ako se Zadru htjela 3 mjeseca vremena, da obnađe, e se „ne može upustiti u prosudjivanje tužbe radi nenadležnosti“, Sinju bi se htjelo bar 6 mjeseci, da ju „temeljito“ i dovoljno prosudi, u svojoj nadležnosti. A onda opet Zadru toliko u drugoj molbi, pa eto nas na periodične obć. izbore u srpnju 1911. Rek bi, da se o tom i radi, sve dogovorno. Inače upravitelj će svakako u novu godinu, da se i s njom vjenča na obćini, pa 1910. što izleže.

Sirota obćinski pravilnik mora da sveučkivi bude žrtvom: ili viših ciljeva ili nižih kreševa; a tih — jednih i drugih — ima puna torba.

*

Split.

Što ga brani, kad ga ne obrani. Komu je Bog otac, lako mu je postati svetcom. Ovako narodna poslovia, ovako i mi kažemo, a ovo nam iz svega grla potvrđuju i begeniše ravnatelj Jelčić. Pošto je postigao „quello ch'era follia sperar“, pošto se je nezaluzeno popeo na mjesto, na koje se drugi stoptu sposobniji i dostojniji ne mogaše popeti, morao se je bar nem pokazati zahvalnim sliepog sreći; imao je nastojati da svojim ponašanjem steče naklonost građanstva i privrženost drugova, što bi pokrivalo barem prividno mnogobrojne njegove nedostatke i znanstveni golotinju. Ali kratak pameć, nemiran po naravi stao je po tursku pašavoiti, svojevoljno postupati, bezobzirno izazivati. Uslijed toga svakoga je ozlovoljio i od sebe odbio, izazvao svačije nezadovoljstvo, školi zadao udarac i time najbolje otkrio i pokazao svoju duševnu golotinju. Ali žestoka i naprasita njegova narav nadje prvog krotitelja u osobi kavandžije Lose. Ali za tuopglave malo vriede lekcije; ostao je, što je bio i prije. Nezadovoljan lovorom stečenim upravom trgovačke škole, zaželio se druge škole; hoće da dokaže i na drugom polju svoj polet, svoje znanje i svoju narav. Pollepan za novcem, hotio je nači podvornicu, koja bi mu be ikakve nje-

gove muke, već jedino tudjim trudom doniela liepe dohodke i tako zadovoljila njegovo srebrljublje. Otvorio je naime neki tečaj za mladice, koji kane položiti kulturni izpit zbog godnosti jednogodišnje dobrovoljačke vojničke službe. Ali držeci se poslovice „l'appetito viene mangiando“ hotio se time odvise koristiti. Nije se držao ugovora, te su ga svi učenici ostavili te, kako se govori, i zapravdali, da im povrati neku od njih nezakonito utjeranu svotu novaca. Govori se takodjer, da će ga i učitelji zapravdali, jer da im nije platio što su u rečenom tečaju predavali, akoprem je on od učenika utjerao novac. I naš gospodar Vice našarao neke buruntije te od roditelja iste harač za ravnatelja trgovačke škole.

A što ti, štinitice Antonije, o tome kažeš? Jeli se ikad čulo i doživjelo sa strane jednog ravnatelja što takova? Ravnatelj škole učenici zovu na sud? Ravnatelj se parba sa učenicima, koji su pusti novac, koji nije zaslužio jer niti držao školu, niti odgovorio uvjetima pogodbe. To je prista trgovina, to je ponizujuće i odvratno, tim se gazi nogama svaki ugled, to samo čini čovjeka nemogućim. Zar je ravnatelj Jelčić to poslan k nam, da mi za učene i dočine im roditelje? Kojim pravom on uznemiruje i zadaje glavobolje i dangube tolikim roditeljima čestim listovima i brzojavkama? Ima li kakve vlasti nad njim, e da zauzda i stegne njegovu nenastitljivost i srebrljublje? Gdje je sram, gdje je obraz, gdje ljudski ponos? Mi se krstimo obiem rukama i u čudu pitamo, dokle će to trajati? Zar je baš nam sudjeno, da budemo svakom loncu zaklopac? Pak da takovi ljudi nadju još novinara, da ih pod zaštitu uzme. To se ne bi trpjelo ni u kakvom drugom gradu, samo je u Spljetu to moguće, toga mi se je u nas baš usmrdila arija, — a i gore će, tako mi svetoga Martina, uz našu obću apatiju, uz nehajstvo pozvanih i uz obranu nezavisnog „Našeg Jedinstva“ i njegovog mu urednika. Ako smo baš rođeni za samar, nosimo ga. Kada bi ga zaslužili, ni po jada, ali nam ga drugi nameće, a mi kukavice ne znamo ga se otestiti. Dok se budemo klanjali krivim bogovima, dok se bude našlo ljudi, koji pale tamnjau u slavu ništarija, dotle nama neće granati bolje sunce, koje da razprši maglu, koja nas je obavila i zastrla. Ali ako mi jednom zabovorimo i zabacimo prirodno nehajstvo Splićanaca, te ako se sjetimo, da smo ljudi, a ne čeljad, tad će što prije odprhnuti i Flachsmanni i njihovi štinitci, tad će Botičevića val s Marmontove plokate potegnuti gudaalom, a čišćijim će zrakom zastrujiti i odjeknuti veseli glas, da smo se riešili more, koja nas je dugo pritiskivala i davila.

Priposlano.

Gospodinu odvjetniku Luigi-u Pini-u u Šibeniku.

Dobro je meni poznato da Vi, gospodine doktore, od davna razbacujete po klancima viest, da sam ja makao iz crkve neki okvir.

Tim se ružnim postupkom niste zadovoljili. Na sudu dne 1. o. mj. Vi, gospodine doktore, istu stvar tiar kategorično uzvrdili.

Sto, ni tu se nije zastalo. Da viest bude poznata urbi et orbi tiskana je i u „Dalmati“ dne 4. o. mj.

Takovo postupanje — koje ima stanovitu svrhu — potiče me da se napokon i ja oglasim. Mučaiti ter uvijek mučaiti, za me je, u ovom slučaju, kukavna podlost. Po sriedi je obraz, a nitko nema prava da se po volji nabaca na tudje poštenje. Vi ste, jedino Vi, stvar javnom učinili, te Vas i ja javno pozivjem da dokažete na suncu Božjemu, da sam ja makao rečeni okvir i kada se to desilo. Upijem prstom u rječ da dokažete, i to bez odvjetničkih tricarija, tančarija i izmotavanja.

Nije moja namjera da Vas s ovim štupam za jezik, nego da svijet znađe ako ste Vi, gospodine doktore prava, razbacavali sponument viest istinito i pošteno.

U Šibeniku, 10. prosinca 1909.

F. Joso Milošević.

* Za stvari pod ovom rubrikom uredništvo ne odgovara.

nam listina od god. 1166. do 1171. toga naslova nigdje nema.

Sudeći po tomu valja nam kazati, da Šibenik od onog dana kad je pogostio u svom Miholvcu ugarsko-hrvatskoga kralja Kolomana, pak sve do god. 1167. ostade vjeran svojim hrvatskom krunom ovjenčanim vladarima.

Tu nepokolebivju i prokušanu vjernost nagradi Stjepan V. (III.) sliedećom povjonom:

„Godine Gospodinovo upućenja hiljadu „sto šesdeset sedme, našega vladanja godina „osma. — Ja Stjepan kralj Ugarske, Hrvatske i Dalmacije, kunem se vama Šibenčanima mojim vjernim građanima na presvetomu Drvetu „križa, da ču vam čuvati tvrdi mir. Ne čete „plaćati danjka ni meni, niti mome sinu, niti „mojim nasljednicima. Kneza jii sudca koga „bude odabrali obćina i vieće potvrdii ču. Do-

Iz grada i okolice.

Pravaši u Pagu. Brzojavljaju nam iz Paga: „Pri današnjem obćinskom veću pravaši su se posve izmirlili, a Biankinjevi kanuni uzalud ne-moćno pucaju proti pravaškom radu pod geslom Bog i Hrviti“. Dakle gosp. Biankinji zaludu zubi činili vodu. Pravaši zadarskog kotara mu ne nasjedaju, nego se kao braća mire i grte. Tako valja. Pravaši u redove gdje god vas je. To zahtjeva od vas načelo vaše, siranka vaša i domovina vaša! Zar niste opazili da se svi protivnici nastoje složiti proti stranci prava? U ovom poslu splitska „Sloboda“ je odriklad karte, a mi ćemo joj dojučim brojem odgovoriti na poruci. Nu to nije dosta, jer je glavni odgovor svakomu: slo g a p r a v a š a.

Lične vesti. Kroz ovu sedmicu boravio je u našem gradu u svom zvaničnom poslu podadmiral Burginagnon sa više viših častnika ratne mornarice.

† Angjelija ud. pok. Karla Sigoreca preminula je u četvrtak u jutro nakon kraće, ali teške bolesti u 63 godini života. Višegodišnja čuvarica katoličkog groblja sv. Ane i poduzetnica sprovoda bila je u cijelom gradu poznata, pa će se mjesto nje dugo i dugo sjećati. Liepu uspomenu ostavlja za sobom dobra pokojnica i kao rodoljublja, koja je, našoj stranci privrženica, živo pratila i pomagala svaki napredak, svaku svečanost, svaki poduhvat naših društava. Lahka joj bila rodna zemlja, a rodbini naše iskreno sa-učesće!

Blagdan Gospe od Začeta privukao je ove godine više no igda sveta domaćeg i vanjskog, što se najbolje opazio preko cijelog dana po živahnij zburbi mnogobrojnog naroda po svim gradskim ulicama. Na prvu misu zorom u crkvi sv. Frane sjatilo se toliko bogoljubna svjeta, da je bio donapokon zapremljen i prostor iz- pred crkve do uga kuća Tomaseo.

Nar. trgovačkom tečaju u zgradi ove re- alke započela su sinoć za prijamljni izpita redovita poučavanja.

Za školu usavršavanja za šegre u Šibeniku, o kojoj javismo da je po dotičnom mi- nistarstvu odobrena, obćinsko vijeće šibenskog u sjednici 28. studenoga prihvatilo je ovaj zaključak: „Obć. vijeće šibensko uzimljuk na znanje namješnitveno pribroćen dneva 13/11. t. g. br. 1652/l. vrhu odpisa c. k. ministarstva za javne radnje od 21/10. t. g. br. 400—XXI. 35527, kojim je ovo obnašlo da uslijed predloga posebnog odbora odobri zavedenje škole usavršavanja za šegre u Šibeniku, odlučuje, da obćina šibenska ima utjecati u troškove uzdržavanja mjestne škole trećinom a od onog iznosa, što još ostaje za pokrće potrebštine, kad se od ukupnosti ove odbije ona trećina, koju će vlada podmiriti. Druge dvie trećine odpale bi jedna na pokrajnju, druga na pripadnu trgovačku-obrtničku komoru“.

„Biserje hrvatskog narodnog jezika“. Pod ovim naslovom počeo ćemo narednim brojem da donosimo studiju o našim u obće na- rodnim poslovičima, s posebnim osvrtom na sve ono, što se u našoj literaturi izdalo i pora- dilo oko sakupljanja i uređivanja ovog narodnog blaga. Studija potiče iz pera Fr. Jose Miloševića, starješine samostana sv. Frane u Šibeniku.

Nek se pripazi. Skupoću živeža povećava- jući mnogo i naše preprodavačice. Sve što stigne u grad nakon 50 česa sve je u njihovi- nim rukama. Na pazaru, na trgu zeleni, na obali ostaje samo ono što nije za njihove zube. Redarstvu je preporučiti, da bolje pripazi na preprodavačice i preprodavačice, jer neznamo zašto obostoji odredba, da do 10 sati nemaju zakupiti ništa.

Za krcmarjenje vina t. j. za prodaju na malo, ili na krcmi kako u nas vele, još neki naši težaci imaju brblja, jer ko da nisu svi još dobro shvatili što zahtjeva obćinski oglaš glede ovog posla nedavno izdan t. j. da treba kod ob- čine dobiti dozvolnicu za prodaju 24 sata prije nego ih se vino pusti. Mnogi to ne čine, pa imaju neprilika, te ih za to ovim opet upozoru- jemo na tu okolnost i na taj propisni zahtjev, koji je vrlo lako tačno obzultiti.

Naša obala. Čujemo, da se je obusta- vila dogradnja naše obale za ovo zimsko doba, a to da se učvrsti nabacani nasip. Bože, da da ovo bude zadnje otezanje. Vriedno bi bilo znati, kad će započeti daljnje radnje, eventu- alno nasipi, da se opet ne budemo morali pre- tpravati radnjom dok se nasipi učvrste. Ta u Šibeniku je dosta kamenja. Nama izgleda, da svaka komisija što dolazi u ovom poslu, mjesto da se radnjom ide napred, da se ide natrag,

„pustit ću vam, da se služite davnim vašim običajima i zakonima. Nego od prihoda grad- ske luke, što ga plaćaju stranci, neka budu“ „sva diela kralju, treći dio načelniku grada, a desetina sveštenstvu. U vašem gradu neću do- „desetina sveštenstvu. U vašem gradu neću do- „pustiti, da se nastani koji Ugrin ili koji drugi „inostranac, van ako vi koga po svojoj volji „krunim, ili da u vašem gradu nasipom „kraljevstva, nijedan građanin neće bi usilovan „da primi goste na silu, već će svakomu biti „na volju da primi koga hoće. Ako bi slučajno „kad god moja vlada ikome dotežala, pak bi „se htio kamo drugamo odseliti, slobodno mu „budi, da podje sa ženom i djecom i sa svim „što ima, gdje ga bude volja“.

„I još ovo njima udjeljem po kraljev- „skom sudu, i napose, i da van grada ne „podje, ako bi htio bit sudjen od građana,

a bilo bi vrijeme da prestane ovo oponaša- nje raka.

Nije lepo, a sramotno je. Neki pre- prodavači voća na obali dreću su po cijeli dan, a u ovom pasjem zavijanju padne i po koja što se kosi sa javnim moralom. Do koga je nek ovome učini kraj.

Nasukao se. U sriedu po podne talijan- ski bark „Angelo Marini“ izlazeći iz naše luke, krcat drvijem za Mleke, nasukao se je kod hirta „Sičence“, blizu tvrđave S. Nikole. Na- stojanjem g. lučkog upravitelja Selestrina uspjelo je, iza kako se izkrcao jedan dio tereta, izvuci ga. Pošto je propuštao vodu bilo je doveden u našu luku na privremeni popravak.

Božično drveće veselje je malih i velikih. Svak se natječe, da mu divce bude što sjaj- nije i što bogatije okićeno. Danas je to mo- guće učiniti i uz nezatan trošak, jer Hrvatska knjižarnica u Zadru razasijale upravo čarobni nakit jeftinije i ljepše nego iko. Poblize razab- ire se iz oglasa u našem listu.

Pokušana krađa. Predprošle noći nepo- znati lupeži pokušase, da iz dućana gdje. Marije Capelli kod mjestnog kazališta pokradu novac, za koji su stalno cijenili, da će ga naći u ne in- diferentnoj svoti od 28 hiljada kruna, jer je dan prije gdje. Capelli u dućanu imala zbilja je novce određene za izplatu nekih kuća, koje je ona kupila. Do sad se nije ušlo u trag krivcima. Sud izražuje.

Iz hrvatskih zemalja.

Proslava Ljudevita Gaja u Beču. Hrvatsko akademsko društvo „Zvonimir“ i „Hrvat- sko pripomoćno društvo“ uz sudjelovanje sla- venskih društava u Beču priredjuju u subotu 11. prosinca 1909. u prostorijama „Kursalon“ grada Beča svečanu akademiju u proslavu 100- godišnjice rođenja hrvatskog preporoditelja Lju- devita Gaja. Konferenciju o životu i radu nje- govom drži dr. Ferdo pi. Šišić, kr. sveuč. profesor i narod. zastupnik na hrv. saboru u Zagrebu. Prijateljski sudjeluju u muzikalnome dieu: Gđa Frida Vuković pi. Vučićolska, konservato- ristica: gđice Ema Färber, Hermina Peschl, Ida Trautner; gg. O. Dachs virtuos na glasoviru, profesor H. Geiger solo-cellist, J. vit. pi. Peteani operni pjevač, N. Zec operni pjevač i „Slaven- skog pjevačkog društvo“.

Pouzdan sastanak bankovnih činov- nika. Dne 16. studena t. g. održalo je u re- stauraciji „Kola“ u Zagrebu „Društvo bankov- nih činovnika“ pod predsjedanjem g. Raica svoj pouzdan sastanak, koji je veoma brojno pošećen bio koji iz samoga grada Zagreba, toli i sa izaslanicima iz provincije. Na sastanku se je razpravljalo o socijalnom pitanju bankov- nih činovnika u Hrvatskoj i Slavoniji. O dne- vom redu „Socijalne prilike bankovnih činov- nika u Hrvatskoj i Slavoniji“ govorio je u ime društva gosp. Babić, a za tim su u diskusiji o ovoj temi govorili gg. Babić, Licht, Kame- narović i dr. Na sastanku je prihvaćena sliede- ća rezolucija: Bankovno činovništvo iz- riče svoje potpuno povjerenje dosadašnjem od- boru središnje organizacije na njezinom uspjeh- nom radu, te ga poziva, da svoj rad, odlučno i intenzivno nastavi u istom smjeru, te ga ovlaštuje, da u najkraće doba poduzme shodne korake, da se uredi sliedeća životna pitanja činovništva novčaninih zavoda: 1. U svim nov- čanim zavodima Hrvatske i Slavonije imade se uvesti zajednička pragmatika, koja imade sa- državati sva prava i dužnosti činovnika i na- mještenika naprama zavodu i obratno; 2. Ure- đjenje činovničkih plaća i stanarine prema da- našnjim potrebama; 3. Uredjenje ureduvanih sa- tova tako, da uređovanje ne bi smjelo trajati duže od 7 sati dnevno. Nedjeljom i svecem imade se uvesti potpuni počinak, a za vrijeme ljetnih mjeseci, kada posao jenjava, imade se uvesti jednokratno uređovanje. Mjenjačnice ne smiju biti otvorene poslie 5 sati po podne; 4. Uredjenje već postojećih mirovinskih fon- dova, odnosno ustrojenje ondje, gdje još ne postoje; 5. Tražimo, da kao slobodni građani

„nek se sudi u gradu sa sudcim, knezom, i „plemićim“.

„Ova prisega bila je potvrđena po kralju „Stjepanu, sinu kralja Geze, i po ugarskim kne- „zovima. Ja Sayna nadbiskup katočki odobra- „vam i potvrđujem. Ja Vicina (biskup) ultra- „silvanski odobravam i potvrđujem. Ja Sje- „pan morisenske stolice odabran (biskup) odo- „bravam i potvrđujem. Ja Ompodin dvorski „bravam i potvrđujem. Ja Ompodin dvorski „knez, i ban, odobravam i potvrđujem. Ja „Fulko odobravam i potvrđujem. Ja Gurko „odobravam i potvrđujem. Ja Smaragd odo- „bravam i potvrđujem. Ja Tupko odobravam „i potvrđujem“.

Ova je kraljeva prisega i povećala mal da ne jednolična onoj, što ju je udijelio kralj Kolo- man god. 1107. svim dalmatinskim gradovima i otocima, te s toga Šibeniku po Stjepanovoj po- velji bi podijeljeno gradsko pravo i tako ga

uzivamo potpunu slobodu u izvršavanju svojih ljudskih i građanskih prava; 6. Priznavajući potpunu ravnopravnost između muškarca i žene, tražimo da se i ženi omogući pravo na zaradu u bankovnim zavodima pod istim uvje- tima kao i muškarcu. Naime tražimo, da kva- lifikacija žene bude izjednačena onoj muškarca, a njena naplata kod istog posla imade biti iz- jednačena sa naplatom muškarca. Mi u ženi- činovniku gledamo samo našeg prirodnog sa- veznika, a ne kritelja (Londrlecker) naše za- rade. Prosvjedujemo, da se kraj velike prola- ritarizacije, među ženskinjama namješčaju udate, obskrbljene žene. 7. Tražimo, da se u prvome redu na izpraženja mjesta namješčaju za ta mjesta osposobljene sile i članovi društva bankov- nih činovnika. Za izvještenje ovih zahtjeva ovlaštuje se odbor, da poduzme nužne zato korake i upotribe sva razpoloživa mu sredstva.

Klub „Jadran“, ime je novom društvu slušatelja iz Dalmacije na kr. višem gospodar- skom učilištu u Krizevcima. Uprava se sastoji iz sliedećih članova: Rudolf Vrljičić, cand. agron. predsjednik, Ljubinko Vučenić, cand. agron. tajnik, Uroš Benzon stud. agron. blagajnik. Javlja nam njegova uprava: Zanimanje za go- spodarsku nauku počelo je u Dalmaciji sve više maha preotimati, te danas vidimo već liepu četicu, koja će danas sutra, kroz vjekove njeno propalo blagostanje podizati i tako naš narod privesti u kolo gospodarski naobraženog naroda. Jedini zavod kamo mi Hrvati možemo crpiti gospodarsku nauku u materinjem jeziku, jest Krizevačko više gospodarsko učilište. — Na ovom zavodu učili su današnji najbolji stručnjaci u Dalmaciji. — Zadnjih godina poč- eše Hrvati iz Dalmacije sve brojnije pohodjati ovaj zavod, a u posljednje vrijeme već su u tolikom broju, da zastupaju trećinu čitavog slu- šateljstva. — Prilike ih prisiliše na jedno nje- ovo udruženje te osnovaše svoj klub: „Jadran“. Glavna svrha Jadrana jest osnovati novčani fond koji bi iz svojih kamata imao podupri- ti slušatelje iz Dalmacije pri naučnim putova- njima, kao što to imaju braća Banovci i svi koji imaju slične zavode. Braću Banovce po- dupire hrv. vlada, koja im uz štipendije po- djeljuje podpore za naučna putovanja. Uz to i razna industrijalna poduzeća, novčanici zavodi, hrvatska vlastela i napokon njihova podporna društva. — Dočim slušatelji iz Dalmacije toga svega nemaju. — U tu svrhu treba da si sami pomognemo i da najdemo sredstvo, kako će i njima biti omogućeno prisustvovati naučnim putovanjima. — Prvi njihov korak u tu svrhu poduzet jest lutrija, koju će čim prije prire- diti. Zgoditi će biti uzornji životinjski pro- dukt. Ovim se klub najtoplije preporuča i stavlja do srca svakom rodoljubu, da ovaj pod- hvat podupre.

Tko je zatornik našeg ribarstva?

Dnevne tužbe koje stizu ne samo nama kao uredništvu lista, već i privatnim osobama, bilo od zadruga, bilo od ine strane, jasno nam govore, da je našim ribarima zlo i naopako.

Težku gospodarsku krizu prevlaćuje naš kukavni narod na kopnu, ali ipak ne može reći da je ostavljen svojoj sudbini. Naučai govoriti istinu, moramo priznati, da se i ako ne u onoj njeri kako bi se moralo, naprama stališnoj za- puštenosti nastoji priteći mu u pomoć, ali svakako nešto se radi, da mu se obezbiede obstanak na kopnu. Je li to pak iz ljubavi ili iz pukog „mora da čine najmanje što mogu“, to je opet drugo pitanje. Zalostnu činjenicu moramo ipak kon- statirati, a to je, da je naše ribarstvo ostavljeno potpuno sudbini. Osobama se baviti nećemo, jer nam se čini, da u zemanima u kojima živimo, objektivnu kritiku oni ne trpe, te stoga ih pu- štamo na mira, nek uživaju i dalje. Samo nek upamte, da onaj, koji će morati pisati povjest ribarske tehnike kod nas i drugih naroda u tobož naprednijem vijeku, morati će i ako ža- lostnim srecam napisati crnu stranicu. Bacimo li

uzporedio ostalim dalmat. gradskim obćinam. — Poslie izdane gori navedene povelje može se kazati, da je Šibenik uz ostale dalmatinske gradove došao pod oblast bizantinske cara Emanuela, pod kojom i ostade sve do god. 1180. t. j. do careve smrti.

O caru Emanuelu piše spljetski kroničar, da je bio veoma milostiv prema svim svojim podanicima. Da nije pobirao daća, već vele- dušno razpoklanjao svoja dobra. Sve bi častio, koji su k njemu dolazili na poklon, pače bi im putne troškove iz svoje carske blagajne namirio. Dovoljni pak, koliko ima duša u gradu Spjeltu, Šiljao je svima podpore, čak i djeci u kolevkama darivao je po jedan dukat. Voj- vode njegove, došavši s velikom vojskom, imali su vazda silu i obilje novaca za trošak, te nisu bili na teret građanima. Ako je sve to istina, sretni i blazni njegovi podanici!...

na stranu službeni aparat i potrošak za njega, pak ako iz preostalog ocedimo skroz uzaludne potroške, doći ćemo do zaključka, da se za ri- barstvo u pravom strogom smislu ove rieči kod nas tošji puno i puno manje, nego li se je trošilo nazad godina. Bar ono što je bilo, bilo je ribarsko.

Danas više nije tako. Država sa svojim doprinosom dolazi dovoljno i dapače moramo reći sasna susretilju u korist našega ribarstva, tako, da bi ona svota, koja je za unapredjenje ribarstva opredijeljena, bila dostatna, a da se naše ribarstvo postepeno razvije. Ali tko je uz- rokom da mi toga ne vidimo? Tko je uzro- kom, da vlada svake godine povećava svoj pro- račun za ribarstvo, tako da danas došije već 500 puta veće svote, nego li otrog 15 godina dana? Tko pomiljivo prati stavke proračuna za ribarstvo, pak zaviri malo dublje n nje, morao bi se osvjedočiti, ako nije laik u ribarstvu, da više od polovine ove svote nije uložena onako, kako bi morala biti. Zašto se ovo događa?

Otvoreno i bez straha, pak nit najmanjeg grizodušja velimo tako, jer se je i u naše ri- barstvo uvukao nesretni birokratski duh, koji sve sprečava, a o čemu imamo otvorenih do- kaza, podkriepljenih golim činjenicama i ne- oborivimi dokazima na pretek.

Nije dosta da se odvede li ondje turne po koja gola, a k tome prije ogodjela kost. Nije dosta da se ovaj li onaj činovnik pomorske vlade usudi doći bielim parobrodom u ovo ili ono mjesto, pak da naše ribare p.ija med- nim riečima i u nje uljeva nade u blju budućnost, jer to su samo rieči, a narod naš je predis rieči, te punim pravom pošlie toliko tih medenih rieči ima tražiti djela.

Priznati ćemo, da uslijed našeg položaja u monarkiji žrtvom smo tuđih hira i pohlepa u svakom pogledu, ali kad se to i baš to zna, onda se dužnost nameće svim nam, a u prvom redu onome, komu je sudbina našeg ribarstva povjerenja, da rad svoj udesimo na način, kako bi ovu narodnu kastu osnažili tako, da bi ona postala moćan faktor s kojim bi i sama vlada morala računati.

Nu mjesto ujedinjenja, mjesto stvaranja jakog saveza svih naših ribara, mi na žalost opažamo svagđano sve to više cjepanje, koje nas a k tome i naše ribarstvo upropaćuje. Po- čeli smo sa osnivanjem ribarskih zadruga. Bogu hvala, stvari krenuše liepo, ali u najbolju, kad smo imali da učvrstimo temelje, dodje u mno- gim mjestima do nesloge i razdora. Zašto? Jedni u siromašni ribari pitaju naplatu svoga truda od uprave, uprava dati ne može, jer je riba u barilima nerazprodana. Tko je tomu kriv? Vlada i tuđi kapitali, koji uživaju sve mo- guće pogodnosti i protekcije suprotstavije se do- maćim kapitalima a i radnoj ruci. Ovako je u mjestima, gdje su ribarske zadruge, a nije bolje ni u onima gdje ih nema.

Tamo su ribari za vrijeme ribanja bili pla- ćeni ili na nadnicu ili na dio uhvaćene ribe. I onih koji su bili plaćeni na nadnici ima dvie kategorije. Naime onih, kdji su za svaki mrak primali naplatu svojih nadnica a i onih, koji su imali primati naplatu i za kako se proda riba posojena. Zima se primiče, a siromašnom ri- baru treba novaca. Vlastinici trata nemaju odake da im plate, a tad dolazi stvar pred sud, kako smo to jur napomenuli u našem listu. Slučaj Komizić i Žirja nije osamljen. Sudci kao ljudi, koji suđe po paragrafima, ne pitaju je li ili nije riba prodana, već po onoj, svajući trud mora da bude naplaćen, osude vlastinika mreža, da ribare plaći. Kako ovo ubitačno djeluje na dolično mjesto, na napredak ribarstva o tome ne treba da trošimo rieči. Vlastnik mreža da izbjegne ovrsi, u tim i većim troškovima, mora da se duži i da plaća kamate da povrh svih stotina barila srđela, koje su mu u skladištu. Kazali suo nazad malo dana, tko je kriv zastoju prodaje naše suhe i posoljene ribe i uprii smo prstom u faktore, koji su pozvani da ovom nadju lieka. Nu po onoj: „Daleko od očiju, daleko od srca“ rek bi da ti faktori malo mare za sve ovo.

Medjutu što se još događa. Kako smo jur rekli i dokazali, strani tvorničari nastoje da utuku domaće, te stog bacije na tržište silesiju slane i posoljene ribe uz nizku cijenu. Ne samo to, nego da se okoriste nezgodom među do- maćim ribarima i tvorničarima, a pomocije riba- rima u onim mjestima gdje nema domaće tvornice, javiše zatvor rada. Da je ovo samo njihova prosta špekulacija i da hoće da u ovoj neslozi aprofitiraju sa svojim kapitalom na štetu naših ribara i domaćih kapitala, o tome nema ni go- vora. — Dokle će ovo trajati? Dokle će tu- djin nama tući orah na glavi? E na ovo je imali odgovoriti. Kad bi imali ljudi, koji bi više pazili obći narodni interes, a manje svoj pri- vatni i kad bi razmišljali, da oni imaju potrebu od naroda, jer ih on hrani i uzdržava, a ne oni narod, tad bi sa odgovorom bili posve kratek. Nu dok stvari stoje sasna protivno, nama ne

ostaje drugo, nego preporučiti našim ribarima slogu, bratski mir i snošljivost u svakom mjestu, a da kasnije budemo mogli provesti obću organizaciju udruženja svih naših ribara i domaćih tvorničara, jer u tome je spas nama i njima, a time i našoj ribarskoj industriji.

Nek tvorničari strani priete koliko hoće, neka šalju ulake kamo hoće, ako se mi budemo opasali pasom uzajamnog podpomaganja, te prožeti uvjerenjem, da je tuđin, pa ma pod kojim vidom on dolazio u našu kuću zatornik našeg ribarstva, naše svake bolje sreće i blagostanja, nama će stopro onda svanuti bolji dani. Bez ovoga biti ćemo robovi nad vlastitim trudima u svojoj kući.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.
Br. 6394.

Natječajni oglas.

Usljed današnjeg zaključka občinskog upraviteljstva, otvara se natječaj na mjesto dvaju redara pri ovoj občini uz sljedeće uvjete:

1. Primat će svaki mjesečno predplatno kruna 90 iz občinske blagajne u ime plaće;
2. primat će kruna 50 godišnje za odoru, a oružje u naravi.

Natjecatelji treba da dokažu:
a) znanje u govoru, čitanju i pisanju hrvatskog jezika;

b) državljanstvo austrijsko;

c) da su zdrava tjelesna sustava i da nisu prekoračili dobu od 40 godina;

d) da dokažu službu do danas vršenu. Natječaj traje do dana 20. prosinca t. g.

Občinsko upraviteljstvo.

Skradin, 30. studenog 1909. 3-3

Načelnik: Mudražija. Predsjednik: P. Matić.

Trgovački pomoćnik

podpuno vješt manufakturnoj i konfekcijskoj radnji, s razloga da uzmogne po-
hadjati trgovački tečaj, traži mjesto u Šibeniku. — Obratiti se na uredništvo. 2-3

Šivači strojevi Singer

„66“

kupu- su
ju se samo u našim skladištima, koja su označena uvijek sa ovim znakom.

Ne treba se dati zavesti kroz druge oglase, koji imaju tu svrhu, da uz ime SINGER razpačavaju već upotrebljavane strojeve ili one kojeg drugog proizvođača, pošto mi ne prepuštamo naših šivaćih strojeva preprodavaocima, nego ih izravno sami občinstvu razprodajemo.

Šibenik, glavna ulica. 28

Čudo industrije!

Samo 3 Kruna 40 para
nikel anker-remontir ura sistem Roskopf sa zaklopcem, liepim lancem, sa čvrstim 36 sata idućim anker-strojem, sa liepim kazalom za sekunde stoji samo 3 K 40 p. 14-karatni zlatni prsten s pravim diamantom samo 5 kruna.
Udova Marija Holczer
Krakov 63, St. Gertrudy 29.
Ilustrovani cijenik sa više nego 1000 slika zlatnih i srebrnih stvari, na zahtjev badava i franko.

Mladić vješt poslu pisarne i dopisivanju na hrvatskom i talijanskom jeziku, mogao bi da se tome posveti 2 do 3 sata dnevno.

Svoj k svome!

Svim našim trgovcima preporuča se najtoplije

„Gospodarska sveza“

centrala za ukupnu kupoprodaju u Ljubljani.

Registr. zadruga sa ograničenim jamstvom. Zastupnik za Trst, Istru i Dalmaciju: Svetko Manibal Škerl, Trst, Via Giorgio Galati, Telefon 2110 Internban. Prodaje na veliko: grah, kupus, krumpir, žito, brašno, petrolej, ulje, slamu i t. d. 17-24

Objava.

Čast mi je javiti p. n. občinstvu, najskoli trgovcima i obrtnicima, da sam naučio doskora otvoriti ovdje prvu ovakove vrsti na našem jugu

Tvornica papirnatih vrećica

za trgovačku porabu.
Na to sam se odlučio i s razloga, što se je dosle iza ovakove stvari moralo naše občinstvo obračati van pokrajine i podupirati svojim novcem tuđa poduzeća.
Moja tvornica papirnatih vrećica biti će uređena sasvim po zahtjevima moderne tehnike i biti će snabdjevena sa onim raznolikim materijalom, što zasjeca u ovaj obrt.
Prama tomu očekujem, da ću u ovom podhvatu bit izdašno podpomozhen t. j. počašćen cijenjenim naručbama iz svih zemalja, gdje je našeg naroda.
Šibenik, 21. listopada 1909.

Ante Zorić
trgovac i posjednik.

Prva parna tvornica za bojadisanje, pranje i kemičko čišćenje odjela na suho

M. DOMIĆA

Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemičko čišćenje kao: obična, urezna, za šenju, kazalište i plesove. Osim toga zastore, prostirane, rukavice od kože itd., razumije se sve u cjelini čisti se sa strojem „UNIVERSAL“.

Isto iako parno bojadisanje gore navedenih predmeta.
Preporuča se svakome ovo zgodno i korisno poduzeće.
Za Šibenik prima i predaje:
JULIO RAGANZINI
Glavna ulica.

Tko želi imati „Zidni kalendar za godinu 1910.“ Hrvatske tiskare, neka se obrati dopisnicom, dobiti će ga badava i franko.

Čarobni nakit za božićno drveće
Jeftinije nego igdje! Ljepše nego igdje!
dobiva se kod
Hrvatske knjižarnice u Zadru.
Cena po kutiji sadržavajućoj po najljepši izbor nakita iz stakla, kovine itd. po K 2—, 3—, 5—, 7-50 i sasvim velike po K 10.
50 svjećica za 50 filira.
Izvanjske naruče uz pouzeće ili ako se novac unapried pošalje, obavljaju se točno i brzo.
Požurite se sa naručbom dok zaliha traje!

Veliko skladište gotovih odjela za gospodu
Saisona 1909-1910
Pio Terzanović * Šibenik *
Javljam štovanomu gradjanstvu, da mi je ovih dana pripjela od jedne glasovite krojačnice velika količeka gotovih odjela i kaputa za gospodu. Ova se odjela osobito odlikuju radi izvanredno elegantna kroja i umjerenosti ciena, tako da sam u mogućnosti svakom zahtjevu udovoljiti.
Preporučujući se bilježim se veleštovanjem
Pio Terzanović.
18. IX. — 18. III.

I. hrv. tvornica voštanih svieća Vlad. Kulića u Šibeniku.

Hrvatska Vjeresijska Banka - Podružnica - Šibenik.

Bankovni odjel - - - prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice. Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimlju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete	Dionička glavnica - - - - - - - K 1,000.000 Pričuvna zaklada i pritičci K 150.000. ♦ CENTRALKA DUBROVNIK - - - Podružnica u SPLITU i ZADRU.	Mjenjačnica - - - kupuje i prodaje državne papire, razeretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždricbanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.	Zalagaonica - - - daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.
---	--	--	---